

Nedenfor kan du læse om de regler, der gælder og som bør iagttages ved oprettelse af webdokumenter. Der er langt fra tale om en udtømmende oversigt, men alene en oversigt over de væsentligste forhold du skal være opmærksom på.

Hvilke love og regler gælder på Internettet

Alle de love og regler, der gælder i den "virkelige verden", gælder naturligvis også på nettet fx straffeloven, ophavsretsloven og persondataloven. Hvis du på en hjemmeside beskylder naboen for at være en dranker, børnemishandler, tyv og lignende injurierende udtalelser og dermed overtræder straffeloven, kan du altså ikke undgå strafansvar fordi overtrædelsen er sket på Internettet.

De love der er yderst relevante at iagttage ved oprettelse af hjemmesider, er navnlig ophavsretsloven og persondataloven.

Et værk (fx billede, foto, brugskunst, artikel, musik, film) beskyttes efter ophavsretsloven, og det betyder som udgangspunkt, at andre end ophavsmanden ikke må anvende disse værker, herunder kopiere værket og lægge det på nettet, medmindre du naturligvis har fået tilladelse til dette af ophavsmanden.

Persondataloven beskytter som udgangspunkt personer mod, at oplysninger om deres person (fx navn, adresse, CPR-nr., politisk/religiøs overbevisning og andre personlige oplysninger) registreres og fx videregives på nettet uden personens samtykke.

Nedenfor er der forskellige eksempler, som er relevante ved oprettelse af en hjemmeside.

Må du lægge andres artikler op på nettet

Du har læst en artikel, novelle eller et kapitel i en bog m.v. enten på nettet eller i en trykt udgave fx avis. Den er så god, at du vil lægge den på ens egen hjemmeside fx ved at scanne den ind eller kopiere den fra en anden hjemmeside.

Det må du ikke! En artikel eller andre litterære værker er beskyttet efter ophavsretsloven, og du må derfor ikke kopiere, scanne eller afskrive artiklen og lægge den på ens egen hjemmeside, medmindre du først har fået tilladelse til dette af forfatteren (ophavsmanden).

Er værket, fx en artikel, tilgængelig på Internettet, må du linke til det i stedet.

Må du lægge billeder på nettet

Du har fundet forskellige billeder, illustrationer, animationer eller andre grafiske elementer fx på andres hjemmeside, og dem ønsker du også at benytte på ens egen hjemmeside.

Det må du ikke! Også sådanne "værker" er beskyttet efter ophavsretsloven og må ikke kopieres eller på anden måde gengives, fx på nettet, uden tilladelse fra ophavsmanden.

Der findes hjemmesider og cd'er med illustrationer og billeder, som du må benytte, men det er altid vigtigt, at du nøje sætter sig ind i betingelserne for anvendelsen. Nogle billeder og illustrationer må frit benyttes, mens andre fx alene må anvendes til privat brug og ikke gøres tilgængelig på nettet.

Må du lægge fotos på nettet

Hvis du ikke selv har taget fotografiet, skal du have tilladelse fra fotografen, da han har ophavsretten til fotografiet.

Hvis du selv har taget fotografiet, har du ophavsretten og har derfor ret til at lægge fotografiet på din hjemmeside.

Du skal dog altid være meget opmærksom på motivet, idet motivet kan være et ophavsretligt beskyttet værk eller en person, og så skal du iagttage ophavsretsloven eller persondataloven.

Er motivet et beskyttet værk, fx ved at du tager et fotografi af et maleri eller skulptur, skal du have tilladelse til at lægge fotografiet på nettet fra kunstneren (ophavsmanden) til maleriet eller skulpturen. Der gælder dog et par undtagelser hertil:

Er fx maleriet eller skulpturen af helt underordnet betydning, fx fordi du tager et billede af kæresten i stuen, og der tilfældigvis hænger et maleri i baggrunden, som derfor kommer med på fotografiet, skal du ikke have tilladelse fra kunstneren.

Bygninger må frit afbilledes, og du skal derfor ikke spørge fx arkitekten om lov, fordi du har taget et foto af en bygning, han har tegnet.

Kunstværker, der er anbragt på en for offentligheden tilgængelig plads fx torv eller vej, må også frit afbilledes, medmindre kunstværket er hovedmotiv, og billedet anvendes erhvervsmæssigt fx på en virksomheds hjemmeside. Er der personer på fotografiet, vil udgangspunktet være, at personen beskyttes efter persondataloven, og det indebærer, at personen skal give samtykke til, at fotografiet lægges ud på nettet. Det er ikke nok, at personen ikke har protesteret mod, at fotografiet blev taget eller givet samtykke til, at du tog fotografiet. Du bør sikre dig et udtrykkeligt samtykke til at lægge det ud på nettet. Der er intet krav om at der skal gives et skriftligt samtykke, men det kan være vanskeligt at bevise et mundtligt samtykke.

Er der tale om et "stemningsbillede", hvor du har taget et billede af en bestemt situation fx på toppen af himmelbjerget, og hvor der tilfældigvis er andre ukendte personer på billedet, er udgangspunktet, at du gerne må lægge et sådant billede ud på nettet uden samtykke fra alle personer på billedet. Datatilsynet, der påser overholdelse af persondataloven, har dog i flere afgørelser og i vejledninger anført, at du skal være påpasselig med at lægge fotografier på nettet, hvor der optræder personer, såfremt disse personer ikke har givet direkte samtykke til dette. Kan det føles krænkende for personerne på fotografiet at blive "udstillet" på nettet, må du ikke lægge det på nettet. Tages der et foto på en strand med mere eller mindre afklædte mennesker, fra et værtshus, fra en demonstration eller lignende, bør du derfor ikke lægge fotografiet på nettet, medmindre du har fået tilladelse af de pågældende personer, der optræder på fotografiet.

Du skal huske på, at børn ikke kan give samtykke, og derfor skal du have samtykke fra børnenes forældre. Ønsker en skole eller børnehave fx at lægge billeder af børnene på institutionens hjemmeside, skal børnenes forældre samtykke til dette. Datatilsynet har dog udtalt, at børn over 15 år godt kan overskue konsekvenserne af et samtykke og derfor godt selv kan samtykke, uden at forældrene spørges. Reglen om "situationsbilleder" jf. ovenfor gælder dog fortsat. Lægges der fx et billede ud af skolegården, og er der tilfældigvis nogle børn i skolegården, vil du godt kunne lægge dette billede på nettet uden at indhente samtykke.

Tager du billeder på andres ejendom fx af naboens have eller under et besøg i en andens hjem, skal du også have tilladelse til at lægge et sådant billede ud på nettet.

Må du lægge musik på nettet

Du er stor fan af et rockband, og du ønsker derfor at lægge billeder af gruppen på ens egen hjemmeside, ligesom du ønsker at lægge nogle af gruppens tekster og musiknumre på hjemmesiden, så andre kan downloade dem.

Da du ikke har ophavsretten til billedet, må du ikke lægge det ud på nettet. Og du må hverken lægge noder, musiktekst eller musiknumre ud på nettet, medmindre du selv har komponeret og indspillet musikværket. Vil du lægge noder, musiktekster eller musiknumre på ens hjemmeside, skal du have tilladelse til dette af de organisationer, der varetager musikernes interesse, se eventuelt koda.dk. Der kan således med Koda, mod betaling, indgås en aftale, hvor du får lov til at lægge andres noder, musiktekster og musik op på Internettet.

Må du lægge oplysninger om andre personer på nettet

Som udgangspunkt er personrelaterede oplysninger som fx fotografi af en person, navn, adresse, tlf. nr., CPR-nr., politisk/religiøs overbevisning m.v. beskyttet efter persondataloven, og det kræver et samtykke fra den pågældende, såfremt du vil lægge sådanne oplysninger på ens hjemmeside.

Især skal du som forening være opmærksom på, at medlemsfortegnelser ikke må lægges på foreningens hjemmeside, medmindre foreningen har indhentet konkret samtykke til dette fra hver enkelt medlem, eller medlemsoversigten kun er tilgængelig for foreningens medlemmer. Også fx mødereferater m.v., der ønskes lagt ud på foreningens hjemmeside, vil ofte indeholde navne og andre oplysninger om personer, og her skal der også indhentes samtykke fra disse personer, eller også skal der skal anonymisering.

Du skal huske på, at børn ikke kan give samtykke, jf. ovenfor.

Hvordan finder jeg ud af, hvem der har ophavsrettighederne til et værk

Hvis du nu gerne vil lægge et billede eller et andet værk ud på Internettet, og derfor ønsker at opnå tilladelse hertil fra ophavsmanden, hvordan finder du så ud af hvem du skal spørge?

Der eksisterer ingen central fortegnelse over værker og ophavsmænd, og derfor kan du ikke rette henvendelse et centralt sted. Du må selv se, om du kan finde ud af, hvem ophavsmanden er. Du bærer selv risikoen for, at det nu også er den rigtige ophavsmand, du får tilladelse fra, og det kan også være, at ophavsmanden har overdraget ophavsretten til en anden, og så er det ejeren af ophavsretten, du skal spørge om lov, fx hvis en freelancefotograf har solgt rettighederne til et billede til et tidsskrift, så bør du få tilladelse både fra fotografen og tidsskriftet.

Når der er tale om musikværker, herunder noder og musik, kan du rette henvendelse til Koda på koda.dk og indgå en aftale med dem.

Hvis ophavsmanden ikke er dansker eller død

Udenlandske ophavsmænd er som udgangspunkt også beskyttet af den danske ophavsretslov, og du må derfor ikke lægge en artikel skrevet af en englænder ud på Internettet i den tro, at den engelske ophavsmand ikke er beskyttet efter loven, da ophavsretsloven også beskytter udenlandske værker.

Ophavsmandens værker er beskyttet efter loven i 70 år efter, at ophavsmanden er død.

Må du linke til andres hjemmesider

Du må gerne linke til andres hjemmesider, men det skal ske med en klar henvisning til den anden hjemmeside. Hvis der er tale om en kommerciel hjemmeside for en virksomhed, gælder der dog særlige regler jf. markedsføringsloven m.fl.

Linker du til en anden hjemmeside, kan du dog risikere at blive ansvarlig for eventuelle krænkelse på denne hjemmeside, og derfor skal du lige overveje, hvilke hjemmesider du linker til. Det vil dog som oftest kræve, at der er tale om en klar krænkelse, før du bliver ansvarlig i dette tilfælde. Som det fremgår ovenfor, må du ikke lægge fx musik (fx MP3-filer) eller film (fx Divx-filer) ud på Internettet, og dette kan du ikke omgå ved at linke til en anden hjemmeside der indeholder disse ulovlige filer. Der er flere domme, hvor en indehaver af en hjemmeside, er blevet gjort ansvarlig og blevet dømt til at betale store erstatningsbeløb, fordi vedkommende har linket til en anden hjemmeside, som indeholdte store mængder af ulovlige musik-/filmfiler.

Hvad risikerer du, hvis du krænker andres rettigheder

Udover at du risikerer at få besøg af fogeden og eventuelt stævnet, vil du kunne risikere at blive idømt bøder og erstatning samt muligvis sagsomkostninger til modparten. Overtrædelse af persondataloven kan medføre, at du får en bøde, mens overtrædelse af ophavsretsloven ofte resulterer i erstatningskrav. Hvor store sådanne erstatningskrav kan løbe op i, afhænger naturligvis af omfanget af krænkelsen, men har du mange musikfiler og filmfiler liggende, kan erstatningskravene sagtens løbe op i flere hundredetusinde kroner.

Hvad skal jeg gøre, hvis andre krænker mine rettigheder

Opdager du, at en anden har anvendt ens billeder, artikler m.v., som du er ophavsmand til, eller opdager du, at en anden krænker persondataloven ved at lægge personrelaterede oplysninger ud på Internettet, bør du starte med at sikre sig bevis ved at udskrive hjemmesiderne. Herefter bør du kontakte indehaveren af hjemmesiden og anmode vedkommende om at fjerne materialet. Hvis dette ikke medfører nogen reaktion, bør du rette henvendelse til internetleverandøren, der hoster materialet, med anmodning om, at materialet fjernes, eller adgangen til hjemmeside lukkes. Medfører henvendelserne ingen reaktion, og/eller ønsker du erstatning, bør du rette henvendelse til en advokat.

Hvor kan jeg læse mere

Om ophavsret:

Advokatfirmaet Bender.dk - bender.dk. Her findes en del artikler på internetjura og ophavsret, herunder ophavsret på Internettet Koda - koda.dk. Organisation, der repræsenterer musikere m.v. Samrådet for ophavsret - ophavsret.dk. Her findes ophavsretsloven og beskrivelser generelt om ophavsretsloven.

Persondataloven:

Advokatfirmaet Bender.dk - bender.dk. Her findes en del artikler om person-dataloven. Datatilsynet - datatilsynet.dk. Her findes persondataloven og en del vejledninger og udtalelser om personrelaterede oplysninger på Internettet.